

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การเรียนรู้ทางสังคมของเด็กที่เร่ขายของตามถนนในเมืองเชียงใหม่

ผู้เขียน นายทาภายูกิ คากิซากิ

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ลีสุวรรณ ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.เคน แคมป์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การเรียนรู้ทางสังคมของเด็กเร่ขายของตามถนนในเมืองเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิหลังทางด้านครอบครัว สังคม วิถีชีวิต และเครือข่ายการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กเร่ขายของตามถนนในเขตเมืองเชียงใหม่ โดยกำหนดพื้นที่เฉพาะบริเวณตลาดไนท์บาซาร์ และบริเวณถนนท่าแพ ชุมชนลอยเคราะห์ เป็นต้น ในการศึกษาได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบข้อมูล และอภิปรายกลุ่มเด็กชาวเขาเร่ขายของและเด็กพื้นราบเร่ขายของในเขตเมืองเชียงใหม่จำนวน 10 คน

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดถูกแยกแยะออกเป็นหมวดหมู่ และนำมาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเป็นการบรรยายเชิงวิเคราะห์ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การเรียนรู้ทางสังคมของเด็กเร่ขายของนั้นมาจากปัจจัยต่างๆดังนี้

1. ภูมิหลังด้านครอบครัวและสังคม เด็กเร่ขายของส่วนใหญ่พ่อแม่ของเด็กหรือญาติพี่น้อง มีอาชีพเร่ขายก่อน แล้วจึงชักนำให้เด็กมาช่วยขายเพื่อหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว เนื่องจากครอบครัวของเด็กกรณีศึกษาส่วนใหญ่มีฐานะยากจน อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด พ่อแม่ของเด็กพื้นราบมีอาชีพรับจ้างทั่วไปและเคยเร่ขายดอกไม้มาก่อน ส่วนพ่อแม่ของเด็กชาวเขาส่วนใหญ่มีอาชีพเร่ขายดอกไม้ ขายยาเสพติด หรือไม่มีอาชีพ เด็กมีปัญหา ขาดความรักความอบอุ่น ไม่ว่าจะมาจากพ่อแม่หย่าร้าง เสียชีวิตหรือติดคุกเนื่องจากคดียาเสพติด และย้ายบ้านบ่อย เนื่องจากต้องหลบหนีตำรวจและผู้มีอิทธิพล พ่อแม่มีการลงโทษเด็กอย่างรุนแรง สภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งในครอบครัว สถานที่อยู่อาศัย และสถานที่ทำงานที่ไม่เหมาะสม

ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กตามไปด้วย เช่น การพบเห็นการใช้ยาเสพติด การดื่มเหล้า ดมกาว หรือการขายบริการทางเพศ การพูดจាក้าวร้าว และการสนใจแต่ตนเอง

2. วิถีชีวิตของเด็กก็เป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ด้านอาชีพและกิจกรรมประจำวันต่างๆ ทั้งด้านการกิน การเล่น การทำงาน เด็กทุกคน มีกิจกรรมการร่ำขายที่เหมือนกันคือ เริ่มตั้งแต่ 18.00 ถึงประมาณ 02.00 น. เด็กเรียนรู้ถึงสถานที่ซื้อ-ขายของ เทคนิคต่างๆ ในการขาย โดยการสังเกต การลอกเลียนแบบ

ปัญหาในวิถีชีวิตของเด็กเร่ขายของเฉพาะกลุ่มเด็กชาวเขา คืออคติทางชาติพันธุ์ การไม่ได้รับสัญชาติ ทำให้ไม่ได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียม การถูกกดขี่แรงงาน แต่พวกเขาเองก็ได้แต่ต้องสู้กับสู้กับปัญหาต่างๆ ที่เผชิญอยู่ มีการต่อรองโดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จากภายนอก เช่น กลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มเอเยนต์ ขายดอกไม้แต่ก็มีไม่มากนัก

✓ 3. กลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้ที่สำคัญของเด็กคือ ครอบครัวและกลุ่มเพื่อนที่เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ทางสังคมที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดในการเริ่มต้นอาชีพเร่ขายของ ส่วนหนึ่งอาศัยเครือข่ายรอง เช่น กลุ่มแม่ค้า เอเยนต์ เพื่อนบ้าน และกลุ่มองค์กรเอกชน เครือข่ายการเรียนรู้ของเด็กเร่ขายของนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพื่อการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลในลักษณะการพึ่งพากันทางผลประโยชน์ มากกว่าเพื่อเป็นการรักษาความสัมพันธ์ของเครือข่าย

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เมื่อได้รับความช่วยเหลือและแนะนำจากกลุ่มอาสาพัฒนาเด็ก ซึ่งองค์กรเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือที่เกี่ยวกับเด็ก โดยกิจกรรมต่างในการพัฒนาการเรียนรู้ที่จะป้องกันตัวเอง ฝึกทักษะชีวิตในการคิดแก้ปัญหาต่างๆ รวมถึงกระตุ้นให้เด็กรู้จักวางแผนอนาคตให้กับตัวเอง และช่วยเหลือส่งต่อเด็กเข้าสู่บ้านพักฟื้นฟูสำหรับเด็กที่มีปัญหาเร่งด่วน เด็กส่วนใหญ่ได้เข้าไป ในโรงเรียนและสามารถปรับตัวได้ มีการเรียนรู้พัฒนาตนเองและครอบครัวต่อไป

Thesis Title Social Learning of Child Street-Vendors in Muang Chiang Mai City
 Author Mr.Takayuki Kakizaki
 Degree Master of Education (Nonformal Education)
 Thesis Advisory Committee
 Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuwan Chairperson
 Lect.Dr.Kenneth L.Kampe Member

ABSTRACT

This research, namely, Social Learning of Child Street-Vendors in Muang Chiang Mai, aims at studying the family, social and folkway backgrounds, and learning network of the child street-vendors in Muang Chiang Mai. The research was conducted in the night bazaar, Ta Pae road and Loy Khroa community. The data were collected by the use of observations, interviews, checklist, and focus group discussions among ten street vendor children, who are hill tribes and lowlanders.

The collected data were classified, grouped, analyzed and presented in a descriptive form. The results of the study were as follows:

The social learning of those children were from the following factors.

1. The child street-vendors' social and family backgrounds were as that most of their parents and cousins were poor, living in slum areas. The lowland children's parent occupations were employees in general and street flower-vendors before, while those of the hill tribes were street flower vendors, drug sellers or jobless. The children faced problems, lacking of affection and love neither from their divorced, dead, nor imprisonment parents, frequent moving of housing because of escaping the police and influential people. Their parents punished the children aggressively. They had inappropriate surroundings either within the families, housing, and working places. All factors affected their behaviors and social learning

such as facing drug addiction, liquor drinking, sexual commerce, aggressive behaviors, and self-interest.

2. The children's way of living was part of their learning in vocation and daily life activities such as eating and playing. Every child had similar street-vendor activities by beginning at 18.00-02.00 hours. They learnt about the market places and selling techniques through observations and copying.

The hill tribe children's problems were ethnic bias, no nationality provision from the Government causing unequal right and labor disadvantages. However, they had to fight against those facing problems. There were some bargains by establishing a learning network from outsiders such as friend group and lower selling agent group, which had small number of members.

3. The learning network group of the children consisted of families and friend group, which were the closet social learning network to them on the beginning of street vendor occupation. Some parts of the children relied on the secondary networks such as the merchant group, agents, neighbors, and non-government organizations. Their learning networks mostly were used for information exchange for mutually beneficial reliance rather than conserving their relationships as kinship networking.

This study found that the children from broken home and inappropriate environment could adjust themselves with the new environment after receiving assistance from the child development volunteer group. This group was a NGO providing technical assistance for children by using various activities to develop their learning development for self-defense, skill training for problem solving, including planning for their own future. It also helped transferring the children to the emergency problem child recovery home. When most children went to school, they could adjust themselves by learning for the development of themselves and their families.